

1. Obiekt

M32

DZWONNICA WOLNOSTOJĄCA cerkwi greckokatolickiej p.w. Św. Mikołaja
obecnie kościoła rzymsko-katolickiego

2. Czas powstania

1922 r.

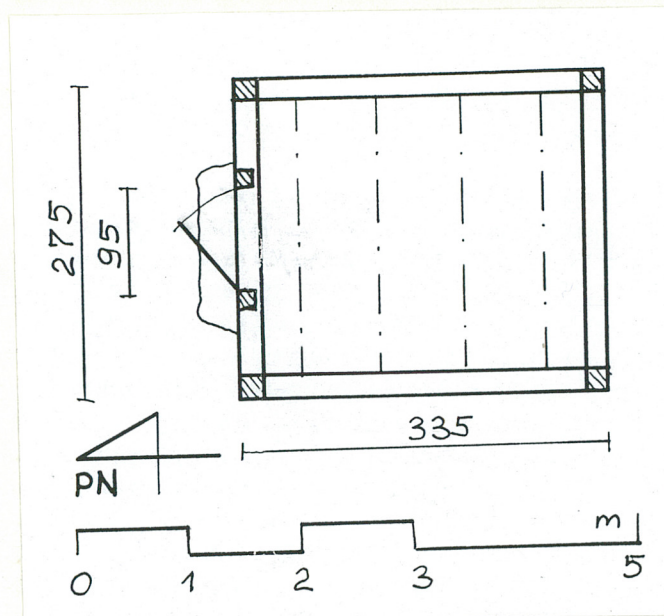
3. Miejscowość

POLANA

11. Zdjęcia, rzut, przekrój, sytuacja, orientacja

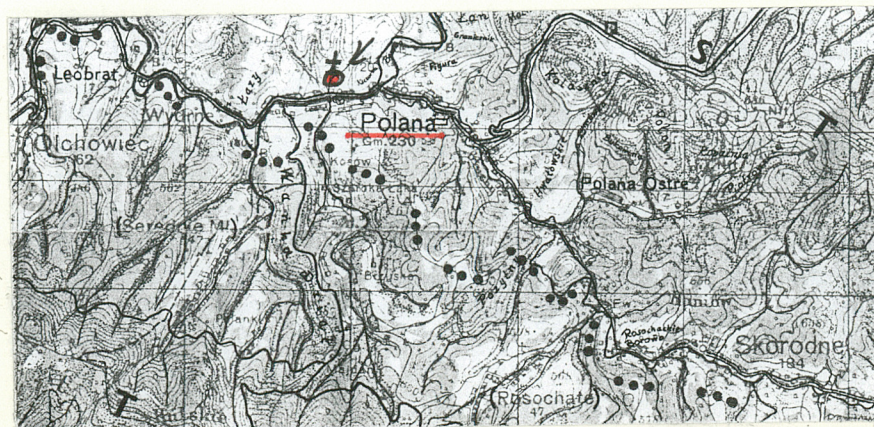

Widok od północnego-zachodu

Rzut poziomy

Plan orientacyjny

4. Adres

Polana

nr hipoteczny .....

5. Przynależność administracyjna

Podkarpackie

województwo .....

gmina Czarna

pow. Bieszczadzki

6. Poprzednie nazwy miejscowości

7. Przynależność administracyjna

przed 1 VI 1975

województwo Rzeszowskie

powiat Ustrzyki Dolne

8. Właściciel i jego adres

Parafia rzymsko-katolicka
w Polanie

9. Użytkownik i jego adres

Parafia rzymsko-katolicka
w Polanie

10. Rejestr zabytków

Nr 134 data 18.03.1969

Wieś założona na prawie włoskim przed 1486 rokiem. W XVII wieku była własnością rodziny Romerów. Z tego okresu pochodzi płyta nagrobna, która w latach 70-tych XX w. znajdowała się jeszcze we wnętrzu obecnie istniejącej cerkwi. W wieku XVIII właścicielami wsi byli: Cetnerowie i Urbańscy, a w wieku XIX Rytarowscy. Pierwotna cerkiew wzmiankowana była w 1533 roku. Istniejąca cerkiew datowana bywa najczęściej na 1790 rok, lecz miejscowa tradycja głosi, że wzniesiona została XVI/XVII wieku jako kaplica dworska, którą pod koniec XVIII stulecia przekazał unitom właściciel wsi. Informację tę zdaje się potwierdzać fakt ufundowania w 1770 roku nowego kościoła oraz konstrukcja starszej części świątyni m.in. rodzaj zamków z krytym czopem (płaskich z czopem-rygłem) w węglach a także obecność we wnętrzu wymienionej kamiennej płyty nagrobnej z kartuszem herbowym. W takim wypadku data 1790 byłaby rokiem ewentualnego remontu świątyni. Cerkiew była parafialną. We wsi w roku 1840 zamieszkiwało 330, grekokatolików, zaś w całej parafii (do której należała także cerkiew w Rosolinie) 890. Parafia należała do dekanatu Zartarnica, a po I wojnie do dekanatu Lutowiska. W roku 1938 liczyła 1505 wiernych, w tym 780 w Polanie (cała wieś liczyła wówczas 1790 mieszkańców). Cerkiew rozbudowana została w 1922 roku. Wówczas wybudowano wolnostojącą dzwonnice. Współczesne jej dzwony nie zachowały się; obecny ufundowany w 1974 roku). Po 1951 roku zespół cerkiewny opuszczony. Od 1969 roku użytkowany jako rzymsko-katolicki (początkowo filialny później parafialny). Obecnie dobiega końca budowa, usytuowanego w pobliżu, nowego, murowanego kościoła.

Sytuacja:

Zespół cerkiewny umiejscowiony w centralnej części wsi, po północnej stronie drogi Czarna-Polańczyk. Wolnostojąca dzwonnica w niewielkiej odległości od cerkwi, po stronie południowej, na wysokości wejścia. Zespół cerkiewny otoczony starodrzewem. Wokół cmentarz przycerkiewny z kilkunastoma zachowanymi nagrobkami, otoczony drugim, zewnętrznym wieńcem drzew oraz ogrodzony płotem z siatki (furta od południa, na wysokości cerkwi). Po wschodniej stronie ogrodzenia droga wiejska. Po jej wschodniej stronie: plac budowy szkoły, współczesne zabudowania plebańskie i teren budowy nowego kościoła. Po południowej stronie zespołu cerkiewnego boisko sportowe; od zachodu i północy łąki.

Materiał, konstrukcja, technika:

Dzwonnica drewniana, konstrukcji słupowej, na podmurowaniu z cegieł, jednokondygnacyjna (z wydzielonym pomieszczeniem w strefie poddasza, gdzie zawieszony dzwon). Podwalina z drewna iglastego, o przekroju 20x20cm, zwęglowana na obłap. Cztery narożne słupy konstrukcyjne z drewna iglastego, o przekrojach 20x20cm, ustawione zbieżnie. Oczepek i jego poczwórne równoległe stężenie z drewna iglastego o przekrojach 20x18cm. Belki stężące stanowią oparcie dla zawieszenia dzwonu. W górnej partii ścian słupy spięte poziomymi belkami przekroju 20x20cm. W ścianie północnej, powyżej wejścia do wnętrza, pozioma belka spinająca słupy, o przekroju 15x15cm. Krzyżowe zastrzały przekroju 13x13cm w każdej ze ścian, wiązane do belek spinających słupy w górnej partii ścian oraz do belki poziomej powyżej wejścia (w ścianie północnej) i do słupów nośnych u ich podstawy (w pozostałych ścianach). Dach kalenicowy, konstrukcji krokwiowej, półszczytowy, posyty blachą żelazną, ocynkowaną, na łatach. Ściany pobite pionowym deskowaniem z listwowaniem. Drzwi pełne, deskowe, jednoskrzydłowe w północnej elewacji. Powyżej wejścia oraz nad przyciesią, dzwonnice obiegają wąskie, deskowe daszki okapowe, pokryte blachą. Otwory okienne poniżej okapu dachowego, prostokątne, na całej szerokości ścian, olistwowane u podstawy, z ozdobnie (ostro) wyciętym deskowaniem w górnej partii. W ścianach wschodniej i zachodniej podzielone pionowym słupkiem. Półszczyty odeskowane pionowo z listwowaniem. Podłoga deskowa. W najwyższej partii budynku (na poziomie podstawy okien) wydzielone pomieszczenie na dzwon, poprzez ułożenie deskowej podłogi na części powierzchni pomiędzy poziomymi belkami spinającymi słupy.

Rzut:

Dzwonnica na planie prostokąta 275x335cm (dłuższe ściany od wschodu i zachodu). Otwór drzwiowy po na osi elewacji północnej, szerokości 90cm.

Bryła, elewacje:

Budynek w kształcie prostopadłościanu, o zbieżnych ścianach wysokości 450cm do okapu dachowego), nakryty dachem półszczytowym. Okna na całej szerokości ścian, prostokątne, o podstawie na wysokości 380cm, wysokości 50cm i 30cm w elewacji północnej. W elewacji północnej, na osi, drzwi wejściowe, deskowe, jednoskrzydłowe 185x90cm. Ściany pobite pionowym deskowaniem z listwowaniem. Powyżej wejścia oraz nad przyciesią, dzwonnice obiegają wąskie daszki okapowe. Połacie dachowe pokryte blachą. Półszczyty z pionowym deskowaniem z listwowaniem.

Wyposażenie:

Dzwon z brązu wykonany w 1974 roku.

<p>14. Kubatura</p> <p>45 m³</p>	<p>15. Powierzchnia użytkowa</p> <p>9 m²</p>	<p>16. Przeznaczenie pierwotne</p> <p>Kultowe - dzwonnica cerkiewna</p>	<p>17. Użytkowanie obecne</p> <p>Kultowe - dzwonnica kościelna</p>
<p>18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja</p> <p>Pełny remont obiektu wykonała parafia rzymsko-katolicka w Połanie w latach 80-tych <i>Dokumentacja SO2 Krosho</i></p>		<p>19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje)</p> <p>Ogólny stan techniczny dzwonnicy dobry</p> <hr/> <p>20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie</p> <div data-bbox="1115 1262 1449 1345" style="border: 1px solid black; height: 50px; width: 150px; margin: 10px auto;"></div>	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

24. Uwagi różne

22. Bibliografia

Szematyzmy duchowieństwa grecko-katolickiego z lat: 1840, 1877, 1925, 1936.
Losy cerkwi w Polsce po 1944 roku. Rzeszów 1997, Aneks.
A. Saładiak, Pamiątki i zabytki kultury ukraińskiej w Polsce. Warszawa 1993.
O. Iwanusiw, Cerkwa w rujini. Toronto 1987.
S. Kryciński, Cerkwie w Bieszczadach. Pruszków 1995.

23. Źródła ikonograficzne i fotograficzne (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

25. Opracował

tekst ..... Jarosław Giemza 10.09.2000r.
imię, nazwisko, data, podpis

plany, rysunki ..... Jarosław Giemza 10.09.2000r.
imię, nazwisko, data, podpis

zdjęcia fotogr. .... Jarosław Giemza 10.09.2000r.
imię, nazwisko, data, podpis

miejsce przechowywania negatywów ..... Jarosław Giemza

KARTA PO WYPEŁNIENIU PODLEGA OCHRONIE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW PRAWA AUTORSKIEGO !

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

27. Załączniki

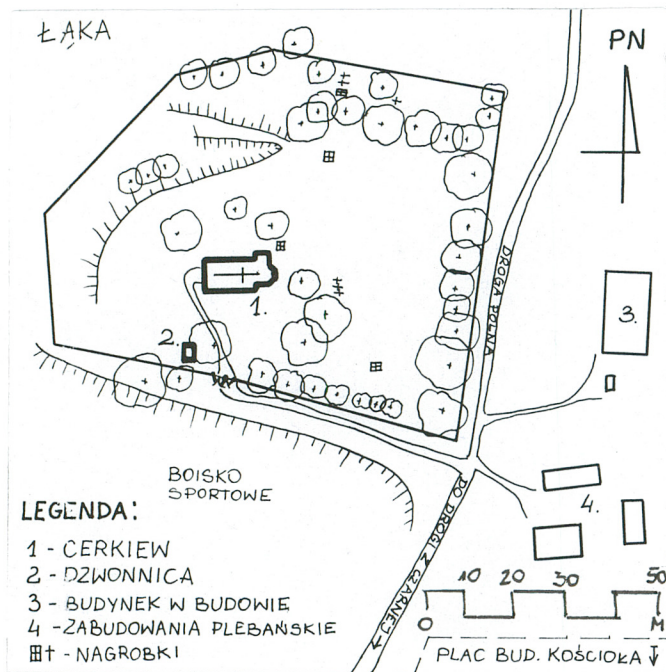
1 wkładka

1. Miejscowość
POLANA

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)
Dzwonnica cerkwi p.w. Św. Mikołaja
obecnie kościoła rzymsko-katolickiego

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
cd. materiału ilustracyjnego (poz. 11)

Plan sytuacyjny

Elewacja północna

Górna partia konstrukcji dzwonnicy

Wkładkę założył: Jarosław Giemza 10.9.2000 yb

Miejsce przechowywania negatywów: Jarosław Giemza